

Aihe, teema, väittämä

Perjantai tarkastelee sitä hetkeä, kun teini on muuttumassa aikuiseksi. Tarinan ytimessä on isosti kyse siitä, kuinka olla oma itsensä, kun koko elämä on murroksessa. Elämä on täynnä lupauksia ja jännitystä. Aikuisuutta kohti on kuljettu jo jonkin aikaa, ja nyt se on kädenulottuvilla. Aikuisuus vetää puoleensa, se on jotakin valtavan houkuttelevaa. Kaikki se vapaus, joka aikuisella on! Voi todella tehdä mitä itse haluaa! Samalla aikuisuus on arveluttavaa, ehkä vaarallistakin. Miten sellainen ollaan? Mitä minä sillä aikuisen vapaudella haluan tehdä?

Aikuiset kadehtivat 18-vuotiaita: ah, kuinka teillä on kaikki vielä edessä! Jokainen teini tietää, että nyt on *tehtävä se oma elämä*. Muistan, kuinka abikeväänäni kadehdin aikuisia, koska luulin että he olivat jo tehneet päätöksensä siitä, mihin suuntaan elämässä menisivät. Kaiken avoimuus ei 18-vuotiaan näkökulmasta ollut pelkkää vapautta, koska tuon ikäisenä ei vielä ollut sitä luottoa, että jos uskallan siivilleni, kyllä elämä kannattaa. Kun vielä kaksikymppisenä en ollut täysin varma valitsemastani suunnasta, pelkäsin kuollakseni, etten eläisi tarpeeksi. Että jos ei oma itse löytyisi pian, en kenties olisi tarpeeksi elossa. Viitisentoista vuotta se veikin, että oma itse ja rauha siitä kuka olen, löytyi. Mutta vaikka juuri nyt uskon tietäväni vastauksen, en kylläkään usko, että se on kovinkaan pysyvä – minusta olemme enemmänkin vaihtelevalla tahdilla alati muuttuvia olentoja. Ja että se tekee elämästä sopivasti hieman mystistä.

Perjantaisissa meillä on kolme päähenkilöä, joista jokaisella on oma kysymyksensä vastattavana elokuvan kuvaamien kolmen perjantaina (ja yhden lauantain) aikana.

Mimmin on tehtävä valinta pakenemisen ja antautumisen välillä. Hänen elämässään painaa hylkäämiskokemus: hän pelkää satutetuksi tulemista niin paljon, että välttelee sen takia rakastumista. Saman asian voisi sanoa niinkin, että Mimmiltä puuttuu rakkaussuhteessa välttämätön lopullinen luottamus toiseen. Kun hän kuitenkin rakastuu Emmaan, hän ymmärtää että voidakseen olla ihmissuhteessa, hänen on käsiteltävä oma hylätyksi tulemisen pelkonsa ja suhteensa äitiin.

Emman tarinassa kyse on oman tahdon löytämisestä: hän on koko elämänsä luistellut ja pitänyt sitä elämää automaationa, ja oma tahto on suuntautunut vain voittamiseen. Mutta elämä on niin paljon muutakin – ja tämän Emma tajuaa vasta jouduttuaan pää pyörälle Mimmistä. Mimmi on katalyytti, joka saa Emman kysymään, mikä hänen oma tahtonsa elämässä on. Kuinka kauan voi elää autopilotilla?

Rönkön tarina kertoo odotuksista ja siitä, kuinka ulkokohtaiset odotukset voivat johtaa väärälle tielle: hänhän hakee tuntemuksia ja tunnekokemuksia melko mekaanisesti suorittaen, koska olettaa ja odottaa että hänen omat tunteensa eivät ole riittäviä tai oikeita. Tarinan aikana Rönkkö ymmärtää, että jokaisella on intiimeissäkin asioissa oma rytmensä ja polkunsä, ja kunhan on niin rehellinen itselleen kuin muille, kaikki tulee menemään hyvin.

Perjantai siis sanoo, että oman itsen ymmärtäminen ja sellaisena oleminen on ihmiselle haaste, jota kohti tulee pyrkiä. Tarinan väite on, että vain olemalla rehellisesti oma itsensä, voi olla onnellinen myös toisen ihmisen kanssa, niin henkisesti kuin fyysisesti.

Päähenkilöt

Mimmi, 17 on veitsenterävä tyttö, jolla on sarkastinen huumorintaju. Hurjan mutta hurmaavan ulkokuoren alla on hyvin herkkä tyttö, joka kaipaa todellista kohtaamista. Mimmi on alemman keskiluokan perheestä, jossa hän on tottunut tienaamaan omat rahansa itse. Mimmin perhe on hajonnut – isä ei ole läsnä hänen elämässään, ja äiti on perustanut uuden perheen. Mimmi on muuttanut kotoa lukion alkaessa, ja asuu nyt yksin. Hän pitää yhteyttä äitiin, mutta kokee, että hänen pieni velipuolensa on vienyt hänenkin paikkansa äidin elämässä, eikä äiti ehdi välittää hänestä. Mimmi reagoi hylkäämiskokemukseen käyttäytymällä mahdollisimman itsenäisesti ja uskotellen itselleen, ettei tarvitse ketään, koska hän pelkää, että läheisyys johtaa lopulta taas menetykseen ja uuteen suruun. Mimmi on kuitenkin päästänyt lähelleen yhden ihmisen, parhaan ystävänsä Rönkön. He ovat tutustuneet lukion alkaessa, ensimmäisenä koulupäivänä, ja Rönkön tavatessaan Mimmi on tiennyt että tässä on hänen paras ystävänsä. Toisin sanoen, Mimmin on oikean henkilön kohdatessaan mahdollista avata itselleen asettamansa lukot ja päästää toinen lähelle. Rönkkö ja Mimmi jakavat keskenään kaiken, ja Rönkkö onkin ainoa, jolle Mimmi on paljastanut perhe-haavansa. Sitä haavaa Mimmi tyrehdyttää masennuslääkkeillä, joita hän ottaa vailla häpeää – nehan ovat yleisiä hänen ikäisillään. Mimmi on usein töykeä ja pessimistinen, mutta väkivaltainen hän ei ole ollut koskaan ennen elokuvan alkukohtausta. Pitääkseen hauskaa Mimmi tekee mieluiten jotakin, mikä ei vaadi sosiaalista kanssakäymistä uusien ihmisten kanssa – ja siksi hän rakastaa mennä tanssimaan klubille koko illaksi, olla puhumatta ja musiikin vietävissä. Kun Mimmi tapaa Emman, alkaa Mimmin henkilökohtainen muutos, joka johtaa äidin ja hänen ongelmansa kohtaamiseen elokuvan loppuratkaisussa.

Mimmin kaari:

- Mimmillä on selittämätöntä aggressiivisuutta ja ahdistusta, jota myös lääkitään
- Mimmi kohtaa Emman – tuntee tätä kohtaan häkellyttävän suuria tunteita ja pakenee niitä
- Mimmi ei pysty vastustamaan Emmaa ja alkaa suhteeseen tämän kanssa
- Mimmi uskaltautuu viemään Emman perheensä luokse
- Mimmin ja perheen kohtaaminen menee huonosti: Mimmi hakee tukea Emmasta, mutta kun ei saa sitä, hän vetäytyy loukkaantuneena ja peloissaan
- Mimmi välttelee Emmaa koko viikon, kunnes Emma tulee hakemaan hänet luokseen
- Mimmi uskaltautuu uudestaan tunteiden valtaan ja lähtee Emman mukaan
- Mutta taas iskee paniikki: Mimmi ei kestä ajatusta Emman menettämisestä ja pakenee tilannetta huonoon ja loukkaavaan käytökseen
- Mimmin tunnesekamelska purkautuu riidassa Rönkön kanssa
- Mimmi tajuaa, että hänen todellinen ahdistuksensa on ratkaistavissa vain kohtaamalla äidin aiheuttama hylkäämiskokemus
- Mimmi kohtaa äidin, padot aukeavat
- Mimmi menee pyytämään Emmalta anteeksi ja uutta tilaisuutta

Emma, 18 on elänyt aina kurinalaista ja kontrolloitua elämää, sillä luistelu on harrastus, joka vie kaiken ajan ja ohjailee elämässä kaikkea. Emman ystävät ovat luistelijoita tai entisiä sellaisia, hän viettää kaiken koulusta jäävän aikansa jäällä ja treenaamassa. Huippulahjakkaan ja monia juniorimitaleja voittaneen taitoluistelijan 15 vuotta kestänyt treenaus on huipentumassa

karsintoihin, joissa kamppaillaan EM-kisapaikasta. Emmen vanhemmat rakastavat ja kannustavat ja myös hyysäävät Emmaa, jonka ei ole koskaan tarvinnut huolehtia rahasta (luistelu on kallis harrastus) eikä juuri mistään muustakaan, mikä voisi haitata treenaamista. Luisteleminen on kuitenkin ehdottomasti Emmen oma haave, eikä vanhempien toteutumaton unelma. Emmen äiti Karoliina jopa kannustaa Emmaa toisinaan miettimään, onko hän valmis uhraamaan luistelulle *kaiken*. Emmalle se, että koko elämä pyörii luistelun ympärillä, on itsestään selvää, ei ongelmallista – hänhän rakastaa luistelua enemmän kuin mitään. Kunnes elokuvan alussa Emma yhtäkkiä yllättäen ei pystykään hyppäämään kilpailuohjelmansa kolmoislutz-hyppyä, vaan kaatuu uudestaan ja uudestaan. Emma on hyvin hämmentynyt, mutta ei tietenkään luovuta – hän on voittaja! Mieleen nousee kuitenkin kysymys siitä, mikä on vialla. Kun ollaan elämän tärkeimpien kisojen alla, onko sittenkin jotain, mikä estää lopulta hyppäämästä täysillä siihen elämään, josta Emma on aina haaveillut? Rakastuminen Mimmiin on Emmen ensimmäinen rakastumiskokemus ja järjestyttää elämää. Ensimmäistä kertaa Emma tulee vahvasti tietoiseksi siitä, että on vähintäänkin *mahdolista* että hän voisi suhtautua johonkin muuhun asiaan yhtä intohimoisesti kuin luisteluun. Emma ei halua uskoa, että hänen on kenties tehtävä valinta ammattiuran ja ihmissuhteen välillä, sillä juuri valintoja Emma ei ole tottunut tekemään: hänen elämänsä etenee yleensä automaatiolla. Alkaa kuitenkin olla selvää, että luistelu ja rakkaus vaikuttavat toisiinsa – ja Emmen on valittava, miten hän siihen reagoi.

Emmen kaari:

- Emmalla on ongelmia luistelussa: kolmoislutz ei suju, vaan Emma kaatuu jatkuvasti
- Emma pelkää, ettei hänen päänsä kestä kisapainetta ja unelma murskautuu
- Emma kohtaa Mimmin, joka saa hänet tuntemaan jotakin uutta ja ihmeellistä ihastusta
- Emma antaa tunteittensa viedä ja lähtee Mimmin mukaan
- Emma rakastuu Mimmiin, mikä aiheuttaa hankaluuksia luistelussa; aikataulut lipsuvat
- Emma joutuu valmentajan puhutteluun
- Emma peittelee Mimmiä luisteluongelmia ja lähtee mukaan perhettä tapaamaan
- Emma huomaa, että Mimmillä on perheen kanssa ongelmia, muttei voi auttaa, koska hänen on pakko ratkaista oma ongelmansa luistelun kanssa
- Emma yrittää saada Mimmiä kiinni koko viikon, mutta kun tämä ei vastaa, Emma menee hakemaan Mimmin töistä katsomaan treenejään
- Emmen ja valmentajan välille tulee konflikti, jonka Emma ratkaisee uhkaamalla olla tulematta huomisiin kisoihin: Emma valitsee Mimmin
- Emma on kapinallisuuden hybriksessä – tämä on ihanaa! Kerrankin hän on tehnyt päätöksen itse! Emma tunnustaa rakkauttaan Mimmiä, joka panikoituu
- Emma tulee Mimmin huonosti kohtelemaksi, jättää Mimmin
- Emma palaa jälle ja luistelee voitokkaasti
- Voitonjuhliissa Emma kaipaa Mimmiä, joka tulee paikalle

Rönkkö, 17 on tyttö, jonka odotetaan elävän hyvä elämä: hän on hyvä koulussa, hyvä sosiaalisesti, hyvä ystävä, hyvissä väleissä vanhempiinsa – kukaan ei siis ole hänestä huolissaan. Mutta Rönköllä on polttava ongelma: kun hän on fyysisesti intiimi jonkun kanssa, hän ei tunne mitään. Tämä kauhistuttaa Rönköä: Onko hän outo? Tai aseksuaali? Rönkö (monien muiden tapaan) olettaa, että kaikki teinit tuntevat jatkuvasti voimakasta vetoa, vatsanpohjan kutinaa, kiihkoa ja nautintoa – suuria tunteita. Kun jopa ihmisiä normaalisti välttelevä Mimmi alkaa suhteeseen Emmen kanssa, Rönkön ongelma paisuu entisestään. Reippaana ja päättäväisenä tyttönä Rönkö

kokeilee erilaisia strategioita saavuttaakseen nautinnollisia seksuaalisista kokemuksista. Jokaisesta pojasta tulee Rönkölle mahdollisuus testata asiaa. Mutta kun yritykset yksi toisensa jälkeen epäonnistuvat, eikä mikään ei edelleenkään tunnu miltään, alkaa Rönkkö kyseenalaistaa koko oman haluttavuutensa. Vasta kun Rönkön hyvin ulkokohtainen kiihkeän naisen esitys Jarmolle menee täysin mönkään, Rönkkö tajuaa olleensa täysin sokea omille tarpeilleen ja esittäneensä jonkun kuvitteellisen teinin seksielämää. Rönkön valtaa suuri helpotus, kun hän ymmärtää, etteivät tuntemukset tule oikeista pisteistä koskettamalla, vaan olemalla rehellinen itselleen siitä, mitä oikeasti haluaa.

Rönkön kaari:

- Rönkkö paljastaa parhaalle ystävälleen Mimmille, että ollessaan intiimisi jonkun kanssa hän ei tunne seksuaalista nautintoa
- Rönkkö päättää yrittää nautinnon saamista rohkeudella ja tarjoutuu tyydyttämään Henkan bileissä, kokemus on pettymys
- Rönkkö tutustuu bileiden emäntien eli Emman parhaiden ystävien kanssa
- Uudet ystävät vievät Rönkön mökille, jossa hän kohtaa Sipin, uuden tilaisuuden
- Sipi ja Rönkkö suutelevat ja menevät sänkyyn, jossa Rönkkö yrittää uutta strategiaa: ohjailla Sipiä suosituksessa. Taas tilanne menee huonosti, ja tällä kertaa Rönkölle jää nöyryytetty olo.
- Rönkkö näkee, että Sipillä on jo samana iltana toinen tyttö kainalossa ja tuntuu olonsa epähaluttavaksi
- Rönkkö päättää suostua treffeille häntä aiemminkin pyytäneen Jarmon kanssa
- Rönkkö käyttäytyy treffeillä kuin ei olisi oma itsensä – yrittää olla mahdollisimman haluttava nainen. Kotona Jarmon luona hän nolaa itsensä täydellisesti oksentamalla Jarmon päälle kesken seksin.
- Aamulla Jarmo osoittaa Rönkölle empatiaa. Rönkkö ymmärtää olleensa hölmö ja etsineensä ratkaisua ongelmaansa täysin ulkokohtaisin keinoin.
- Rönkkö kohtaa Mimmin, ja ystävysten välille tulee riitaa: Rönkkö vaatii Mimmiä olemaan rehellinen itselleen ja tunteilleen, koska muuten Mimmi ei ikinä pysty rakastamaan
- Rönkkö odottaa Mimmiä poliisiaseman edessä ja he tekevät sovinnon
- Rönkkö on Emman voitonjuhliissa ja kohtaa uudestaan aiemmin nähdyn Kallen, jolle hän kertoo ettei tiedä vielä mikä hänen juttunsa on, ja se on ihan ok.

Sivuhenkilöt

Sivuhenkilöpurut ovat vasta hyvin alustavia! Sivuhenkilöt ovat eläneet käsiversioissa paljon, joten niitä ei ole tässä vielä lukittu kovin tarkasti. Kun käsikirjoitus valmistuu, tehdään tarkempia päätöksiä kustakin henkilöstä, jottei valkokankaalle livahda yleisiä ja tylsiä tai kliseisiä hahmoja!

Karoliina – Emman äiti, ”hyvä äiti” eli antaa lapselleen vapautta ja kantaa sopivasti vastuuta, on ylpeä kismanestyksestä, mutta ei aiheuta paineita; päinvastoin huolehtii joskus siitä, onko Emmalla tarpeeksi muutakin elämää ja kannustaa näkemään ystäviä aina kun voi.

Tarja – Emman valmentaja, tiukka ja vaativa valmentaja, jolle menestys on tärkeää. Ollut itse huippuluistelija ja kaipaa voittamisen tuomaa adrenaliinia, janoaa palkintoja ja suitsutusta. Ei tunteile, suhtautuu kaikkeen asiallisesti, eli ei myöskään sadisti.

Sanna – Mimmin äiti, jonka suhde Mimmin isään oli ja on olematon, eli ollut aina Mimmin ainoa vanhempi. Olivat läheisiä Mimmin lapsuudessa, ja kestivät yhdessä kovien aikojen läpi. Rakastui muutama vuosi sitten uuteen mieheen, jonka kanssa sai lapsen Lionelin, ja haluaa nyt rakentaa ydinperhettä mahdollisimman hyvin heidän kanssaan. Ei ole omasta mielestään hylännyt Mimmiä, vaikka Mimmi kokeekin niin, vaan näkee Mimmin jo niin aikuisena, ettei enää tule huolehtineeksi Mimmin perään samalla tavalla kuin mitä Mimmi kaipaisi. Ei siis ”pahisäiti”, vaan taaperon äiti, jolla paljon palloja ilmassa. Voisi olla huomioonottavampi, mutta toisaalta Mimmin olo on osittain hänestä itsestään johtuvaa, ts. Mimmi ei ehkä itsekään ole kommunikoinut äidille että kaipaa vielä ”perinteistä äitiä” elämäänsä, vaikka näin juuri olisi.

Kalle – Rönkön 1. ja 5. love-interest on kiva lukiopoika, joka on hyvin samanlaisessa elämäntilanteessa kuin Rönkkö. Miespuolinen Rönkkö?

Henkka – Rönkön 2. love-interest on ei-niin-cool poika, joka sattuu olemaan sopivassa paikassa sopivaan aikaan? Siis pointti, että eivät ole kaikki jotakin koulun cooleimpia, vaan esim. Henkka voisi olla nörttähtävä?

Sipi – Rönkön 3. love-interest on cool kundi, joka haluaa seksikokemuksia kaikkien kanssa. Letkeä rockarimainen?

Jarmo – Rönkön 4. love-interest on kiva, fiksu ja hyvin käyttäytyvä yliopisto-opiskelija, joka on aidosti kiinnostunut Rönköstä ja haluaa tutustua tähän paremmin.

Rakenne ja muoto

Meillä on siis kolme päähenkilöä ja kaksi juonta. A-juoni on Mimmin ja Emman tarina ja B-juoni on Rönkön tarina:

A-juoni: Emma & Mimmi

Inciting incident: Kohtaavat smoothiepaikassa

1. Käänte: Suutelevat klubilla

Midpoint: Mimmin vetäytyy, kun Emma ei voi auttaa äidin kohtaamisen aiheuttamaan tuskaan

2. käänte: Kesken rakastuneen hybrisen Mimmi ahdistuu klubilla (pelkää että suhde Emmaan tulee loipulta vain satuttamaan) ja pakenee Samulin ja Matiaksen seuraan

Kliimaksi: Mimmi menee vessaan Samulin kanssa; Emma jättää Mimmin ja lähtee

Aftermath: Mimmi tulee Emman luokse kisojen jälkeen

B-juoni: Rönkkö

Inciting incident: Rönkkö paljastaa Mimmille, ettei tunne seksuaalista nautintoa

1. Käänte: Handjob Henkan kanssa ei tunnu mitään

Midpoint: Suuseksi Sipin kanssa saa Rönkön tuntemaan olonsa nöyryytetyksi ja sellaiseksi jota kukaan ei halua

2. käänne: Rönkkö tajuaa Jarmon luona mokattuaan, että hän on etsinyt ratkaisua väärin keinoin

Kliimaksi: Rönkkö huutaa Mimmille, että tämän on uskallettava ottaa vastaan tunteet

Aftermath: Rönkkö on oma itsensä Kallen kanssa

Elokuvan rakenne jakautuu muodon puolesta **neljään jaksoon eli kolmeen perjantaihin ja yhteen lauantaihin**. Kerronnan luonnostelemisen kannalta tuo muoto on meille relevantimpi taiteellisen suunnittelun pohja kuin perinteinen draamankaari, joka ei suoraan asetu samoihin jaksoihin.

1. Perjantai: Kotibileet

Tavataan riehakas Mimmi, analyyttinen Rönkkö ja fokusoitunut Emma. Jokaisella on ongelma: Mimmillä selvästi jokin kova aggressio pyrkii pintaan, Rönkkö pelkää olevansa aseksuaali, ja Emma on yhtäkkiä kadottanut kolmoiltz-hyppynsä isojen kisojen alla.

Illan kotibileissä Rönkkö lähtee ratkaisemaan ongelmaansa rohkeudella ja harrastaa seksiä Henkan kanssa vessassa. Mimmi ja Emma kohtaavat (uudestaan nähtyään ensin smoothiebaarissa) ja ihastuvat. Mimmin ja Emmen kohtaaminen johtaa rakastumiseen, Rönkön rohkeus uusien ystävien löytymiseen.

2. Perjantai: Riihimäki ja mökki

Emma ja Mimmi ovat ensirakkauden huumassa. Emmalla on vaikeuksia mahduttaa viikkoon sekä kaikki luistelutreenit ja että salainen rakkauselämä Mimmin kanssa. Mimmi taas huomaa vitsailevassa keskustelussa Rönkön kanssa, että hän taitaa olla rakastunut oikeasti. Suhteen ensimmäinen koettelemus tulee Mimmin äidin pihalla, kun Mimmi on toiveikkaana vienyt Emmen tapaamaan perhettään. Suhde perheeseen saa Mimmin selvästi ahdistuneeksi, ja Mimmi etsii apua Emmasta, joka ei pysty ratkaisemaan Mimmin ongelmaa. Sitä paitsi Emmalla on omakin ongelmansa: kolmoislutz ei vielääkään suju, ja se on ratkaistava jäähallilla vaikka yöllä.

3. Perjantai: Klubi, treffit ja 2 x jatkot

Emma etsii häntä koko viikon vältelleen Mimmin käsiinsä ja vakuuttaa tämän rakkaudestaan. Jäähallilla, jonne Mimmi lähtee katsomaan Emmen luistelutreenejä, Emmen ja valmentajat kiristyneet välit purkautuvat Emmen suureen kapinaan: hän uhkailee, että jättää kisat väliin ja lähtee Mimmin matkaan. Mimmi ja Emma ovat rakkauden hybriksessä, kunnes Mimmille tuttu ahdistus iskee päälle ja hän alkaa toimia suhteen rikkoakseen. Mimmi ja Emma päätyvät jatkoille tuntemattomien kolmekymppisten miesten kanssa, ja ilta kulminoituu Emmen pakenemiseen paikalta. Samaan aikaan Rönkkö on treffeillä puolitutun Jarmon kanssa. Kaikki menee periaatteessa hyvin, joskin Rönkön treffi-minä on aika kaukana siitä Rönköstä, jonka tunnemme: hän vaikuttaa esittävän ”kiihkeän naisen roolia”. Tunnelma romuttuu, kun Rönkkö oksentaa liian kovassa humalassa Jarmon päälle sängyssä.

Lauantai

Seuraavana aamuna Rönkkö saa Jarmolta empatiaa, mutta ei edelleenkään tunne mitään. Emma tekee harjoitteita, jotka saavat hänet fokusoituneeksi ennen kisoja. Mimmi ja Rönkkö raahustavat töihin huonoissa fiiliksissä. Mimmin ja Rönkön välille syttyy riita liittyen viime sikojen tapahtumiin. Mimmi ylireagoi ja alkaa heitellä työpaikalla smoothieja seinään. Hän päätyy poliisin

kuulusteluun ja sen päätteeksi vaatii äitiä paikalle kertoakseen todelliset tunteensa äidille. Mimmi ja Rönkkö tekevät sovinnon. Kisoissa Emman pää kestää: hän onnistuu ja saa EM-kisapaikkaan edellyttävät pisteet. Voitonjuhliissa hän kaipaa Mimmiä ja kohtaa Rönkön, joka flirttailee Kallelle aivan uudella rentoudella ja aitoudella. Lopulta Mimmikin tulee paikalle Emman nähdäkseen.

Tyylilaji

Perjantai on selkeimmin genreltään draama, mutta vahva pyrkimykseni on, että se olisi hauska draama! Päähenkilöiden nopeassa ajattelussa ja raikkaassa kielenkäytössä on hurmaavaa huumoria, joka antaa elokuvalla vahvasti oman äänensä.

Otteen on oltava sopivan kevyt. Synkistä ja syvästi ahdistavista asioista pitäisi voida puhua humoristisesti. Ei saarnata eikä ahdistuta, vaan pidetään ote ilmavana ja nauretaan ihmisen kipuilulle. Ei muille vaan meille. Ilmavuus ja hengitys on tärkeää.

Juonellisesti tarina on pieni. Ajallisesti se tapahtuu hyvin lyhyessä ajassa. Tarkkuus on siksi äärimmäisen tärkeää. Tarinassa on aikaa ja mahdollisuuksia sellaiseen psykologiseen täsmällisyyteen, joka paitsi on todella samaistuttavaa, aiheuttaa valtavan tunnelatauksen. Tavoitteena on keskittyä kunkin henkilön ajatuksiin ja tunteisiin ja päästä päähenkilöiden nahkoihin. Näin voimme toivottavasti herättää katsojassa yhtä suuren tunteen, kuin mitä teinit tuntevat elämässään. Tämä on elokuvamme vahvuus.

Perjantaita voisi kutsua coming of age -tarinaksi tai rakkaustarinaksi – ja se on kumpaakin, mutta ei vain sillä perinteisellä tavalla, jossa päähenkilö menettää viattomuutensa tai kaksi ihmistä rakastuu ja jännitämme saavatko he toisensa. On tärkeää päästä kerroksellisemmin sisälle siihen, millaista on olla nuori. Haluan päästä todella lähelle teinejä ja katsoa heitä ilman minkäänlaista statuseroa. Teinit eivät ole naiiveja tai vilttejä tai hassuja tai hulluja, vaan kaikkea tätä – ja vielä moninkertaisesti kiinnostavampia.

Tyylillisesti en ajattele teinejä yleisönä, jolle suunnatun teoksen estetiikka pitää räätälöidä johonkin ”teinien maailmaan” – etenkin, kun me todennäköisesti vaikuttaisimme sitä yrittäessämme auttamattomasti vanhanaikaisilta. Mutta lähdän tavoittelemaan kuitenkin autenttisuutta. Relevanssia. Elokuvan on näytettävä ja tunnettava todelta. Tällä en tarkoita naturalismia, vaan realismia. Kuvauksessa realismi voi tarkoittaa montaa eri asiaa, mutta aivan erityisesti se tarkoittaa minulle juuri sitä, että elokuva onnistuu luomaan illuusion oikeasta elämästä. Vältämme liiallista estetisointia ja kaikenlaista vieraannuttamista, vaikka emme toisaalta ole tekemässä myöskään missään cinema veritetä. Ensimmäisiä tehtäviämme onkin määritellä, mitä autenttisuus, relevanttius ja realismi meille tässä teoksessa tarkoittavat ja millä keinoilla niitä tavoitellaan.

Tavoittelen tyylilajin osalta myös moderniutta ja ajassa kiinni olemista. Mutta mitä se tarkoittaa? Ennen kaikkea sitä, että elokuvan ääni on tuore ja se tuntuu tältä meidän nyt eläältä ajalta. Ei siis yritetä tavoitella ajattomuutta sikäli, että jättäisimme kännykät tai selkeät trendiasiat pois kuvista –

kyllä niitä saa olla (ja vastaavasti taas en huolehtisi liikaa siitä, että kännykät ja muoti muuttuvat, vaan ne saavat olla tämän hetken mukaisia). Mietinnässä on, miten tämä aikalaiskuvaus-aspekti vaikuttaa taiteellisiin valintoihin, kuten vaikkapa musiikkiin. Miltä juuri tämän hetken urbaani maisema näyttää, tai siis miten me koemme sen, ja mitä me siitä näytämme? Se, minne elokuva sijoittuu, ratkaisee paljon, ja tästä jaan mielellään ajatuksia ja ideoita yhdessä. Viimeiseksi on myös vastattava kysymykseen, miten koronaepidemia vaikuttaa elokuvaan: elämmekö sen jälkeen erilaista aikaa, ja miten se näkyy tarinassamme?

Kerronnan strategiat ja elokuvan estetiikka

Minulla on tapana hahmottaa kerronnan strategioita ensin dramaturgisesta ja konseptuaalisesta lähtökohdasta. Siveltimenvedot ovat ensin isoja ja ajatukset vielä abstrakteja, ja aina suhteessa tarinaan. Näiden pohjalta toivon keskustelua – ja mukaan saa tietenkin mielellään tuoda uusia ajatuksia! – jonka pohjalta alkavat sitten hahmottua valittu tyyli ja konkreettiset esteettiset ratkaisut. Toisin sanoen tässä vedän juuri niitä isoja siveltimenvetoja, enkä vielä esitä mitään konkreettisia strategioita kuvaukseen, lavastukseen, pukusuunnitteluun, maskeeraussuunnitteluun, leikkaukseen, äänisuunnitteluun tai musiikkiin. Ne alkavat muotoutua kun jatkamme suunnittelua yhdessä.

1. Toisto ja variaatio

Elokuvan kerronnallisen strategian pohjana muodon *toisto* (kolme perjantaita) ja toistettujen elementtien *variaatio* ovat vahva lähtökohta. Odotan innolla keskustelua siitä, mitä kaikkea kolmen perjantain rakenne meille mahdollistaa. Toistamalla ja varioimalla voimme hienosti kertoa *muutoksesta*.

Omia ensimmäisiä ajatuksia on jokaisen Perjantain aloittaminen jollakin toistetulla mutta varioidulla kuvalla / elementillä. Ajattelen myös, että jonkin päähenkilöstämme voi (tai pitää?) kokea suuri fyysinen muutos näiden kahden viikon aikana, kun taas toisen tarinassa se, ettei mikään muutu oikeastaan koskaan, kertoo yhtä paljon. (Jolloin kysymys tuotannolle: Kuinka paljon voidaan kuvata kronologiassa? Halutaanko esimerkiksi värjätä tai leikata hiuksia joltakin?)

Voisi sanoa, että kolme päähenkilöä, jotka ovat kaikki saman ikäisiä tyttöjä, on tavallaan myös toistoa ja variaatiota. Mietinkin että olisi kiinnostavaa miettiä pukusuunnittelua, maskeeraussuunnittelua, henkilöhahmojen rakentamista, erottautumista ja yhdistymistä, sekä heidän suhdettaan lavastukseen, sitä kautta, millaisen [visuaalisen] kokonaisuuden henkilöt muodostavat. Kun Mimmi, Emma ja Rönkkö ovat tarinan peruspilarit, määrittelemällä heidät määrittelemme paljon muutakin. Esimerkiksi värillisesti kiinnostaisi konseptoida siten, että jokaisella on oma värinsä (tai palettinsa) joka sitten yhdistyy toiseen yhdellä tavalla ja toiseen toisella tavalla. Ajatus on vasta abstraktion tasolla, joten tutkitaan sitä lisää.

2. Fyysisyys ja liike

Fyysisyys teinityttöjen välillä on hyvin spesifiä ja aivan erilaista kuin muiden fyysinen läheisyys. Teinitytöt letittävät toistensa hiuksia, jakavat yhdet kuulokkeet musiikkia kuunnellakseen ja nojailevat toisiinsa tavalla, joka on yhtä aikaa erityistä, helppoa ja kaunista. Haluaisin ottaa kiinni tästä fyysisyydestä ja rakentaa elokuvan blokkauksen sen johtamana. Miten tuo fyysisyys voi kertoa sanatonta tarinaa ihmisten välisistä suhteista ja niiden muuttumisesta?

Fyysisyyteen liittyy voimakkaasti *liike*. Luisteleminen, sählyn pelaaminen, tanssiminen, bilettäminen, ajaminen, himoaminen, kiirehtiminen kohti toista ihmistä ja taas toiselta pakoon on käsikirjoituksessa energistä ja hurjaa. Toiminnassa on kiihkeyttä, jota kuvaa parhaiten englanninkielinen *urgency*. Ja sitten taas: hurjana sykkivän pulssin keskellä liikkeen kontrasti, paikallaanolo ja hiljaisuus, on voimakas muutos. Kun äkkiä onkin hiljaista, tytöt kohtaavat toisensa ja itsensä. Itsereflektion hetket ovat ratkaisevia. Yhteyden syntymisen hetket ovat ytimessä.

3. Äkkinäisyys ja mittasuhteet

Rytmillisesti haluaisin onnistua luomaan jotakin yllättävää ja *äkinäistä*. Ei karkealla tai töksähtävällä tavalla, vaan niin, että katsoja joutuu olemaan hieman varpaillaan. Miksi? Liitän tämän siihen, että meidän olisi pystyttävä olemaan henkilöitä lähellä ja tavallaan kokea maailman erittäin subjektiivisesti, psykologisen tarkasti. Haluaisin, ettei meidän jokainen kohtaus tee asioita juuri siinä oletetussa rytmissä, johon katsoja on totunut, vaan noudattaisi henkilön rytmiä. (Ajatekaa esimerkiksi Riihimäki-sekvenssin paluumatkan autokohtausta hieman liian pitkänä ja sen jälkeen dialogikohtausta hieman liian pätjänä – olisiko se kiinnostavampi ja subjektiivisempi, psykologisesti tarkempi rytmi, kuin konventionaalisempi flow (jossa kenties kohtausten pituudet päinvastoin) – jotakin *koetumman* tuntuista?)

Tähän liittyy vahvasti ajatus *mittasuhteesta*. Teinien elämässä asioiden mittasuhteet ovat usein epätavalliset – ainakin verrattuna aikuisten maailman normeiksi ajateltuihin mittasuhteisiin – ja asia, joka voi tuntua aikuiskatsojalle pieneltä, voikin olla teinille valtava – tai päinvastoin asia, jota aikuinen problematisoisi vaikka kuinka, voi olla teinille olankohautuksen kokoinen. Tämä liittyy ennen kaikkea näyttelijäntyöhön ja kohtausten biitteihin, eli henkilöhahmojen sisäiseen logiikkaan ja sen ohjaamiseen ja esittämiseen.

4. Mielenmaisema

Ja edellisestä jatkaen: on samaistumisen ja ymmärtämisen kannalta tärkeää, että me näemme päähenkilöittemme mielenmaisemaan. Tarvitsemme visuaalisia, musiikin kuljettamia hetkiä, jotka avaavat tunneoven kunkin päähenkilön sisälle. Rönkkö mökin rantamaisemassa, Mimmi autossa palaamassa kotiin, Emma katsomassa maailmaa Clarion Hotelin katolta, Emma ja Mimmi tanssimassa klubilla, Rönkkö seisomassa yksin Hakaniemen metroasemalla. Nämä ovat hetkiä, joiden suuruus ei kenties vielä täysi tule läpi käsikirjoituksesta (ainakaan edellisestä eli ensimmäiseksi lukemastanne versiosta). Mutta kirjoitan ne tarkemmiksi, jotta osamme suunnitella ne sekä taiteellisesti että aikataulullisesti!

Referenssit

Toivon että kaikki me taiteellisesti vastuulliset keräämme referenssejä, jotka meistä resonoivat Perjantain suunnitteluun. Valokuvien ja elokuvien lisäksi ne voivat olla musiikkia, ääniä, maalauksia – mitä vain, mikä on jaettavissa. Pyrin itse valitsemaan mieluummin harvoja kuin monia referenssejä, koska suuresta määrästä on vaikea saada otetta. Tässä listaan muutaman olennaisen refen. HUOM: mikään niistä ei ole *suora* referenssi (”näin haluaisin tehdä”) vaan

enemmänkin ajattelun havainnollistamisen ja keskustelun konkretisoimisen väline. Siksi joka referenssistä on lyhyesti kuvailtu, miksi siihen on referoitu.

Tässä muutama minua puhutellut teos, joiden uskon olevan meille inspiraationlähteitä taiteellisessa suunnittelussa:

1. Justine Kurland: *Girl Pictures*

Amerikkalaisen valokuvaajan kuvissa on hienolla tavalla intiimi ja paljas tunnelma, joka on myös voimakkaasti elokuvallinen ja tarinallinen. Hän kuvaa todellisissa lokaatioissa, pakottomasti, ja ilman vieraannuttavaa estetisointia. Kuvasarja ilmestyy kirjana toukokuussa, tilasin sen USA:sta, ja saan sen sitten kaikille näytille. Tässä NY Timesin artikkelissa esimakua:

<https://www.nytimes.com/2018/05/21/t-magazine/justine-kurland-girl-pictures.html>

Samoin kuin tässä New Yorkerin artikkelissa: <https://www.newyorker.com/culture/photo-booth/justine-kurland-captures-the-lawless-energy-of-teen-age-girls>

2. Jenny Cage: *All This Panic*

Dokumenttielokuva teinitytöistä Brooklynissa. Kun näin tämän käsikirjoitusvaiheessa pari vuotta sitten, pidin sitä aivan mahtavana refenä teinityttöjen olemuksesta ja suhteesta maailmaan, olemisesta toistensa kanssa, herkkyydestä ja vahvudesta, peloista ja siitä miten kaikki tuo heissä näkyy. Elokuva löytyy Amazon Primesta, en ole vielä ostanut sitä, mutta hankitaan ja katsotaan!

<https://www.amazon.com/This-Panic-Dusty-Rose-Ryan/dp/B06XKZCKHG>

3. Luca Guadagnino: *Call Me By Your Name*

Eteläeurooppalainen, erittäin sivistynyt ja kesään (kuuden viikon aikajanelle) sijoittuva draama on kenties eriskummallinen referenssi Perjantain tekemiseen, kun sen helsinkiläiskeravalainen maailma on niin kaukana Pohjois-Italian kesän sensuelliudesta. Mutta tämänkin elokuvan päähenkilö on teini, joka rakastuu ensi kertaa, ja ohjauksellisesti elokuva on todella hieno referenssi. Tunteet ovat valtavia, hämmäntäviä, huumaavia ja satuttavia. Päähenkilö Elion elämässä on vielä jotakin hyvin yksinkertaista, eikä vastuu vielä paina, mutta todellisen rakastumisen myötä aikuisen maailman ristiriidat ja tilanteiden monimutkaisuus alkaa valjeta. Elion henkilöahmo on hienosti yhtä aikaa aikuinen ja lapsi. Ja Timothée Chalamet on niin täydellisesti herkkä ja jyrkkä, että jos voisin, ottaisin hänet suoraan Mimmiksi. Se tarkkuus, ja totuus joilla henkilöiden tunteet kuvataan, on vahvasti tavoiteltavaa myös Perjantaissa. Juuri sana *totuus* on avainsana. Jos Perjantain kohtaukset ovat hiemankin falskeja esityksiä tosielämän tilanteista, elokuva jää kauas siitä, mitä tavoitellaan. Niiden on tunnettava todelta, ja sitten meillä voi olla käsissämme pieni helmi. Eli kun mietimme tyylilajia, mietitään enemmän Call Me By Your Namea kuin vaikkapa Booksmartia (josta seuraavassa). Ekokuva löytyy Netflixistä.

4. Greta Gerwig: *Ladybird* ja Olivia Wilde: *Booksmart*

Kaksi amerikkalaista elokuvaa teinieistä, toinen julkaistu 2017 ja toinen 2019 (joskin ensimmäinen sijoittuu vuosiin 2002-03). Kun mietin sitä, miltä teinielokuvat näyttävät, nämä kaksi elokuvaa asettuvat hyvin eri kohdille janaa, mutta molemmissa on jotakin meille olennaista – ja siksi ne antavat mainion pohjan sen määrittelemiselle, mikä meistä on Perjantain kannalta toimivaa ja mikä ei.

Ladybird kertoo tismalleen meidän päähenkilöittemme kanssa samanikäisen teinitytön elämästä, kasvamisesta, oman itsen luonnostelusta ja äitisuhteesta, ja on kiinnostava reffe paitsi aiheen ansiosta, myös jopa konkreettisesti. Kavahdan helposti kaikki amerikkalaisen indie-estetiikan ilmaisuja, kuten tämän elokuvan kaikkein asetemallisempia frameja, joten alleviivattakoon, etten välttämättä ihaillut kameratyötä niinkään, mutta elokuva antaa monessa muussa asiassa hyvää inspiraatiota keskustelun pohjaksi. Kerronnassa korostuvat tietynlainen melko nopea ja kommentoiva leikkaus sekä ilmavat kohtaukset, joissa ei ole mitään taiteellisesti mitään suurellista tai mullistavaa, mutta jotka ovat tuoreita ja aitoja, tarinalleen oikeanlaisia (moni kuvista toi ehkä myös mieleen Justine Kurlandin maailman). Valaisullisesti ollaan pitkälti aika low key -meinigissä ja lavastuksellisesti tarkkaan rajatuissa tiloissa ja tarkoissa melko monokromaattisissa väripalateissa, joissa on lookia piristämässä pirskahdus jotakin vastaväriä. Pukusuunnittelu ja maskeeraussuunnittelu ovat täydellisessä synkassa lavastuksen ja kuvauksen kanssa, ja framet ovat vahvasti tasapainoisia – kaikesta näkee, että jokainen kuva on tarkkaan rakennettu, ja silti niistä syntyy vaikutelma että ne ovat muka vaivattomasti syntyneitä ja realistisia. Katsoessa syntyi myös paljon ajatuksia henkilöihmeijemme tyylittelystä pukusuunnittelun ja maskeeraussuunnittelun suhteen. Painotan, etten halua kopioida tätä lookia, vaan keskustella elokuvan pohjalta sen valinnoista ja meidän suhteestamme samoihin asioihin.

Booksmart kertoo niin ikään lukion loppumisesta ja teinityttöjen välisestä ystävyyydestä. Mutta nyt tyylilaji on selvästi enemmän komedia kuin meillä, ja elokuvan look on siloiteltua ja erittäin värikästä amerikkalaista teinielokuva. Elokuvan suuressa sydämessä ja tuoreudessa on paljon hyvää, erityisesti siinä, miten päähenkilötytöt suhtautuvat toisiinsa aidolla rakkaudella ja ymmärryksellä, ja millä tavalla he tsemppaavat toisiaan (ja siksi se onkin ihan hyvä referenssi ohjauksellisesti). Mutta lookillisesti elokuva tuntuu huutavan TEINIELOKUVAAAAA, mistä tulee itselle väärä olo Perjantain suhteen. Mekin olemme tietenkin tekemässä teinielokuva, ja haluaisin sen todellakin toimivan nimenomaan teineille! Mutta en näe, että teineille pitää tarjoilla siloiteltua tai puunattua tai värikästä tai överia – joita kaikkea tämä elokuva on. Booksmartissa on suuri sydän, mutta se ei mene ihon alle, koska se ei tunnu oikealta elämältä, vaan helpommalta versiolta oikeasta elämästä. Kiiltokuvamaiselta versiolta. Sikäli Booksmart ei ole niinkään hyvä referenssi, kuin se on esimerkki sellaisesta [hyvin toivasta] teinielokuvasta, jonka tyyli ei ole meille tavoiteltava. Ladybird löytyy Netflixistä, ja Booksmartin voi vuokrata iTunesista.

Visio

Vielä lopuksi muutama sana siitä, millaisia tavoitteita minulla on ohjaajana.

Haluaisin, että Perjantai tuntuisi katsojastaan relevantilta. Ja modernilta. Keveältä. Mutta yllättävältä. Salaviisaalta.

Haluaisin myös, että elokuvaa pidettäisiin feministisenä, ja minulle se tarkoittaa monipuolisia ja monisävyisiä henkilöihmeijä eri sukupuolissa, sekä diversiteettiä kaikissa henkilöihmeijäkategorioissa (pääosat, sivuosat, pikkuroolit, avustajat).

Haluaisin elokuvaa suuren sydämen ja sellaista kauneutta, joka kohottaa katsojan mielen. Haluaisin, että sen kauneuden muistaa vielä pitkään elokuvan nähtyään. Mutta kauneuden vastakohtaksi haluaisin oikeaa rumuutta, en pelkästään rosoisuutta, vaan aivan oikeaa rumuutta. Sitä, että vain

kolmessakin perjantaissa olisi elämän koko kirjo rumasta kauniiseen, koska voihan kaunis tuntua todella kauniilta vain, jos sen vastakohtana on todella ruma.

Epätäydellisyyttäkin toivon, sillä epätäydellisessä elää inhimillisyys.

Mutta kaikkein eniten haluaisin, että tässä elokuvassa uskaltaisimme mennä epämukavuusalueelle.

Haluaisin suurta uskaliaisuutta, kykyä menettää kontrolli ja paljastaa itsensä. Vaarallisuutta!

Haluaisin jopa, että olisimme häpeilemättömiä. Että teoksessa näkyisi lähes vaarallinen kyky antautua häpeälle. Että tämä ei olisi suoritus vaan antautuminen.

Mitä tuo häpeilemättömyys tarkoittaa käytännössä?

Se tarkoittaa sellaisia taiteellisia ratkaisuja, jotka tehdään isolla uskalluksella, vaistojen varassa, itseä liikaa sensuroimatta ja pelottomasti. Haastan itseäni tekemään valintoja, joissa en häpeile menemistä noloillekin alueille, kohti guilty pleasure -aluetta. Tällä en ollenkaan tarkoita, etteikö kaikkein valintojen tulisi olla erittäin tarkkoja ja perusteltuja. Mutta tarkoitan, että niissä ei saisi olla pelokasta pidättelyä siksi, että pelkään niiden paljastavat itsestäni jotakin epäkyynistä tai sentimentaalista tai noloa. Toivoisin, että me kaikki voisimme jotenkin paljastaa itsemme.

Miksi? Mitä tällä haetaan? Haen sitä, että elokuva tuntuisi hurjan voimakkaasti, eikä katsoja pystyisi jäämään kädenmitan päähän, vaikka kuinka pinnistelisi ja arvottaisi parhaansa mukaan.

Haluaisin että ihmisillä tuntuisi vatsanpohjassa, ja että he itkisivät ja nauraisivat varauksettomasti.

Haluaisin että ihmiset lopettavat ajattelemisen, tuntisivat vain. Ja uskon vahvasti, että katsoja voi päästä siihen tunteeseen vain, jos mekin olemme päästäneet itsemme sinne, missä ei ajatella liikaa, vaan tunnetaan. Tietenkin meidän on koko ajan myös ajateltava, tai käännettävä tunteen konkreettiseksi kerronnaksi, kun taas katsojan on käännettävä konkreettinen kerronta tunteiksi.

Mutta annetaan tunteelle tilaa suunnittelussa. Ei puristeta liikaa, annetaan mennä!